

Bác Hồ và đại biểu phụ nữ dân tộc ít người tại Đại hội phụ nữ toàn quốc lần thứ III, tháng 3-1961.

Muốn chống suy thoái đạo đức phải có Luật Đạo đức

>>LTS:

Vấn đề xây dựng Luật Đạo đức còn nhiều ý kiến khác nhau tranh luận về phạm vi điều chỉnh của luật, cần được nhiều luật gia tham gia ý kiến phản biện. Trong số này, Ban Biên tập giới thiệu bài viết của luật gia Nguyễn Thanh Bình.

Nghị quyết Đại hội Đảng cộng sản Việt Nam lần thứ IX nhận định "Một bộ phận không nhỏ đội ngũ cán bộ công chức còn nhiều yếu kém, bất cập về trình độ chuyên môn và năng lực điều hành công việc, chưa tương xứng với cương vị và trách nhiệm được giao; một số không ít cán bộ thoái hóa về phẩm chất chạy theo sự cám dỗ vật chất, sống thực dụng, cửa quyền, hối lộ, sách nhiễu, tham nhũng... ảnh hưởng rất xấu tới uy tín của Đảng và Nhà nước, nhân dân chê trách, gây cản trở lớn cho sự nghiệp phát triển đất nước" (Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ IX, Nxb Chính trị quốc gia, tr 258).

Có thể thấy rõ một thực tế hiện nay là các biện pháp phòng chống, ngăn chặn suy thoái phẩm chất đạo đức chưa phát huy được nhiều tác dụng do đó nhất thiết phải bổ sung nhiều biện pháp tích cực hơn, trong đó phải nhanh chóng (nếu không nói là đã quá muộn rồi) xây dựng Luật Đạo đức.

TẠI SAO PHẢI CẦN CÓ LUẬT ĐẠO ĐỨC

Thứ nhất, các quy phạm đạo đức, quy phạm tập quán, quy phạm của Đảng, của đoàn thể, tổ chức xã hội chỉ có tác dụng nhất định

đổi với con người, xã hội vì chúng không có tính bắt buộc chung cho xã hội, không có tính cưỡng chế bằng quyền lực Nhà nước. Chỉ duy nhất pháp luật mới có sức mạnh buộc mọi người, buộc xã hội phải phục tùng các quy tắc Nhà nước đặt ra điều chỉnh hành vi con người. Như vậy, dù các Nghị quyết của Đảng, đoàn thể, tổ chức xã hội để ra những biện pháp chống suy thoái đạo đức, tăng cường giáo dục đạo đức đến mức độ nào đi chăng nữa mà không được luật hóa thì hiệu quả vẫn không cao.

Thứ hai, chưa có một văn bản nào có hiệu lực cần thiết để trả lời đầy đủ các khái niệm đạo đức ngày nay là gì? Hành vi đạo đức của cán bộ đảng viên là những hành vi nào? Chống suy thoái đạo đức là chống những hành vi gì?... Trong thực tế người ta vi phạm đạo đức đây nhưng lại cho rằng mình có đạo đức, mình làm việc đó (tất nhiên ai cũng biết là sai nhưng không có căn cứ nào để kết luận là vi phạm đạo đức, phẩm chất) là thực hiện hành vi đạo đức như cấp lãnh đạo bổ nhiệm một người yếu kém về năng lực vào vị trí quan trọng vì tình nghĩa thân quen (ở đây đạo đức hay vi phạm đạo đức cách mạng) hoặc cấp lãnh đạo vì tình nghĩa không kỷ luật cấp dưới mà thuyết chuyển hay luân chuyển đi làm việc khác để người đó thoát khỏi sự trừng phạt (việc này là đạo đức hay vi phạm đạo đức cách mạng?) v.v...

Như vậy rất cần và phải cần một đạo luật về đạo đức mới đủ hiệu lực hóa giải quyết được các vấn đề trên và chừng nào chưa trả lời đầy đủ được các vấn đề đó thì chừng đó khó mà phòng chống suy thoái đạo đức của cán bộ, đảng viên đạt hiệu quả cao như mong muốn.

Thứ ba, hiện nay các văn bản của Đảng, đoàn thể, tổ chức xã hội thì nặng về giáo dục, động viên, còn

các văn bản của Nhà nước thì nặng về xử lý trừng phạt. Nếu tập hợp tất cả các loại văn bản này thì thấy rõ tính bất cập nghiêm trọng của đường lối, chủ trương, biện pháp chống suy thoái đạo đức, phẩm chất của cán bộ công chức, đảng viên. Các văn bản hiện hành hầu như chỉ xử lý vi phạm đạo đức khi đã cấu thành tội phạm hoặc có đủ "nhân chứng vật chứng" nên tạo ra tâm lý coi thường chuẩn mực đạo đức. Vi phạm đạo đức hiện nay không được luật hóa đầy đủ, không có chế tài áp dụng với người vi phạm đạo đức. Nếu người ta vi phạm đạo đức (không nói tới vi phạm đến mức độ tội phạm) mà không có chế tài xử phạt thì không thể chống được suy thoái đạo đức trong cán bộ đảng viên. Muốn khắc phục sự bất cập này không có cách nào tốt hơn, hiệu quả hơn là phải có một đạo luật về đạo đức giải quyết tất cả các vấn đề cần thiết của việc củng cố đạo đức, phòng chống suy thoái đạo đức.

LUẬT ĐẠO ĐỨC CÁN BỘ PHẢI CÓ NHỮNG NỘI DUNG GÌ?

Xây dựng Luật Đạo đức là tính tất yếu của sự nghiệp đấu tranh phòng chống suy thoái đạo đức, nhưng đạo luật đó chỉ phát huy được hiệu lực, chỉ có tác dụng nếu nó được xây dựng với nội dung đầy đủ mang tính khoa học, tính thực tiễn, tính pháp lý. Vì thế:

Thứ nhất, Luật Đạo đức phải nêu đầy đủ các khái niệm liên quan đến đạo đức như các khái niệm đạo đức, khái niệm hành vi đạo đức, khái niệm vi phạm đạo đức... Đặc biệt phải liệt kê đầy đủ các hành vi vi phạm đạo đức như Bộ Luật hình sự liệt kê các hành vi tham nhũng, pháp lệnh xử phạt vi phạm hành chính liệt kê các hành vi vi phạm hành chính... Nếu Luật Đạo đức không đạt đến độ cá thể hóa hành vi vi phạm đạo đức thì việc chống

suy thoái đạo đức sẽ rất mơ hồ, chung chung...

Thứ hai là Luật Đạo đức phải xây dựng hệ thống chế tài để xử lý người vi phạm đạo đức mà trước hết nhằm vào cán bộ, đảng viên. Tất nhiên những hành vi vi phạm đạo đức gây tội ác như giết người, đánh người, hiếp dâm, cưỡng dâm... hay các hành vi vi phạm nghĩa vụ, trách nhiệm mang tính đạo đức đến mức tội phạm như làm nhục người khác, không cứu giúp người lâm nạn, ngược đãi người thân... đã được quy định trong Luật Hình sự nhưng những hành vi vi phạm đạo đức ở mức độ thấp hay chỉ biểu hiện bằng sự lên án của dư luận (tức là chưa có đủ cơ sở pháp lý để truy tố hình sự, kỷ luật cán bộ) thì cũng phải bị xử lý. Nếu bất kỳ cán bộ nào, ở cấp bậc nào, lĩnh vực nào có biểu hiện thiếu đạo đức cách mạng như vôi vỉnh, đòi quà, tiền biếu, hách dịch, cửa quyền, tham nhũng lật lật... chưa đến mức kỷ luật thì không bổ nhiệm cất nhắc, không đưa vào diện quy hoạch hay đưa ra khỏi diện quy hoạch, không tái bổ nhiệm, không cho tái ứng cử, ra quyết định chấm dứt hiệu lực quyết định bổ nhiệm...

Thứ ba là Luật Đạo đức cũng cần xây dựng chế độ giảng dạy và học tập đạo đức ở tất cả mọi trường, lớp không chỉ dừng ở bậc phổ thông, đặc biệt ở mọi bậc học đào tạo nghề phải có môn học đạo đức nghề nghiệp. Mặt khác Luật Đạo đức cần công nhận những quy tắc đạo đức xã hội còn phù hợp với thời đại ngày nay để buộc mọi người trong đó cán bộ, đảng viên thực hiện.

Tóm lại, muốn chống suy thoái đạo đức phải có Luật Đạo đức chống vi phạm đạo đức. Như muốn chống tham nhũng lãng phí phải có pháp luật chống tham nhũng lãng phí. ☸

LUẬT GIA: NGUYỄN THANH BÌNH